

18. 4. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zajišťovací směnka a cenné papíry, aneb bdělostí k úspěchu

V poslední době se čím dál více setkáváme s problematikou zajišťovacích směnek, které jsou používány jako instrument zajištění emise cenných papírů – typicky dluhopisů. Jedná se o zdánlivě jednoduchý mechanismus, který však vyžaduje od investorů vysokou míru odpovědnosti a znalostí.

Standardním případem je, že se investor rozhodne kontrolovat inflaci investic do dluhopisů. S příslušnou společností (pro tento článek označovanou jako „emitent“) pak uzavře smlouvu o upsání a koupi dluhopisů, jejímž předmětem je právě úpis dluhopisů (zpravidla) s pevným úrokovým výnosem (ve výši např. 9 %). Ve smlouvě bude určeno také datum splatnosti (například 31. 12. 2022), které stanoví den, kdy je emitent povinen vyplatit investorovi jmenovitou hodnotu upsaných dluhopisů. Aby dodal emitent svým investorům vyšší míru jistoty, vystaví vlastní zajišťovací směnku (ať už na řad či na jméno), na základě které se výstavce, potažmo jeho aval (směnečný rukojmí), zaváže uhradit v určité datum (případně může mít jinou formu – na viděnou, určitou dobu po viděné apod.) na určité adrese směnečnou sumu (zpravidla odpovídající investované částce), pakliže nedojde ke splnění ujednání vyplývajících ze smlouvy.

Nevyplatí-li emitent investorovi jmenovitou hodnotu upsaných dluhopisů k ujednanému datu, tj. v naznačeném ilustrativním případě k 31. 12. 2022, měl by si investor dát v prvé řadě pozor na včasné zesplatnění zajišťovací směnky. Je skutečně velmi důležité, aby si investor pohlídal datum splatnosti směnky – právě (a pouze) tohoto dne musí investor na adrese uvedené na zajišťovací směnce předložit směnku k plnění emitentovi s požadavkem, aby emitent na jejím základě splnil. Pokud tak investor neučiní (např. proto, že se nedozvoní na emitenta či emitent odmítne plnit směnečný dluh), musí investor vyhledat notáře, u kterého nechá zpracovat tzv. směnečný protest (protest pro nepřijetí či neplacení).

Ve výše naznačeném případě by bylo zapotřebí nechat zpracovat protest pro neplacení, a to v některý ze dvou dní následujících po splatnosti. Pokud by investor nepředložil směnku v den splatnosti emitentovi či neučinil úkon protestace, pozbyl by nárok domáhat se úhrady směnečné sumy. Je však nutno dodat, že ani v případě že by investor neuplatnil směnku ve lhůtě k tomu stanovené, nepozbývá právo domáhat se pohledávky pramenící ze smlouvy o upsání a koupi dluhopisů (tj. nároku na zaplacení jmenovité hodnoty upsaných dluhopisů a případně také zaplacení dosud nevyplacených výnosů). Situace však pro takového investora bude složitější a v případě úpadku emitenta a následného insolvenčního řízení nebude mít v určitém slova smyslu „privilegované“ postavení, jaké by měl, kdyby své nároky ze směnky uplatnil.

Rozdílný postup oproti výše uvedenému bude v případě, že směnka obsahuje ve svém textu dikci „bez protestu“ či „sine obligo“. V takovém případě je postup podstatně jednodušší, neboť tato doložka znamená, že investor nemusí činit směnečnou protestaci, nýbrž může věc rovnou předložit soudu na základě návrhu na vydání směnečného platebního rozkazu.

Investor však má i jiný způsob, jakým se může domoci úhrady dluhu, aniž by musel přímo k soudu, a to skrze úplatný převod této směnky na třetí osobu (pokud to není ve smlouvě vyloučeno). Je však

zapotřebí respektovat aktuální judikaturu, konkrétně např. závěry učiněné Nejvyšším soudem v rozsudku sp. zn. 29 Cdo 1367/2019 ze dne 29. 4. 2021, kde se uvádí: „Zatímco převod zajišťovací směnky před splatností zajištěné pohledávky (bez převodu této pohledávky na nového majitele směnky) bude mít za následek zjevné porušení ujednání o zajišťovacím charakteru směnky (základního smyslu a účelu zajišťovací povahy směnky), prodej směnky třetí osobě po splatnosti zajištěné pohledávky (případně poté, co budou splněny i další smluvené předpoklady pro použití směnky jakožto zajišťovacího prostředku) představuje možný způsob (alespoň částečného) náhradního uspokojení směnkou zajištěné pohledávky.“

V případě, že investor zvolí naznačený postup, tj. svou směnku prodá třetí osobě, kupní cena, kterou v rámci prodeje obdrží, bude zdrojem náhradního uspokojení směnkou zajištěné pohledávky. Pokud by výnos z prodeje směnky nedosahoval výše směnečné sumy, zbylá část pohledávky nezaniká a investor se této části může domáhat dále. K tomu je však nutné dodat, že výše nastíněný postup může být mezi smluvními stranami vyloučen ve směnečné smlouvě.

Mgr. Ing. Dominik Fries,
advokát

KLB Legal, s.r.o., advokátní kancelář

Letenská 121/8
118 00 Praha 1

Tel.: +420 739 040 363
e-mail: info@klblegal.cz

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)

- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)